

РЕШЕНИЕ

№ 103

гр. Сливен, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СЛИВЕН, ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Мария Ян. Блецова Калцова

Членове: Стефка Т. Михайлова Маринова
Гергана Огн. Симеонова

при участието на секретаря ЕЛЕНА Г. ХРИСТОВА
като разгледа докладваното от Стефка Т. Михайлова Маринова Въззивно гражданско дело № 20242200500098 по описа за 2024 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба против Решение №879/23.11.2023г. по гр.д. №1280/2023г. на Сливенски районен съд, с което е осъдено на основание чл.432, ал.1, вр. с чл. 493, ал.1, т.1 от КЗ, вр. чл.45 от ЗЗД, „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София да заплати на Н. К. П. сумата от 4900лв., предявена като частичен иск и представляваща част от обезщетение с общ размер от 20000лв. за неимуществени вреди – болки и страдания от смъртта на брата ѝ Т.К.Т., настъпила в резултат на ПТП, причинено по вина на водач, чиято гражданска отговорност била застрахована при ответното дружество, ведно със законната лихва, считано от 04.08.2022г. до окончателното ѝ изплащане. С решението са присъдени разноски на ищцата и ответното дружество е осъдено да заплати държавна такса и разноски за вещо лице в полза на съдебната власт по сметка на СлРС.

Въззивната жалба е подадена от ответника в първоинстанционното производство „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София и с нея се обжалва решението *изцяло*.

Дружеството въззивник „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София чрез пълномощника юриск. П. Н. посочва, че първоинстанционното решение е неправилно и необосновано, постановено в противоречие със задължителната практика на ВКС. Счита, че решението е в противоречие с установените от ВКС критерии за присъждане на застрахователно обезщетение при смърт на близък. Позовава се на Тълкувателно

решение №1/2016 от 21.06.2018 г. по тълк. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС. Посочва, че съгласно тълкувателното решение, възможността за обезщетяване на други лица, извън изброените в Постановления № 4/1961 г. и № 5/1969 на Пленума на ВС, следва да се допусне като изключение - само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и съответното лице да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди. Първоинстанционното решение счита, че е постановено в отклонение от формираната с Тълкувателното решение задължителна съдебна практика и е неправилно. От събраните по делото доказателства не се установила изискуемата изключителност на съществувалата житейска връзка между ищцата и починалият ѝ брат и интензитета на претърпените от ищцата неимуществени вреди. Привързаността между тях не се отличавала с нищо изключително от гледна точка на традиционните за българското общество отношения между децата в едно семейство. Установило се, че ищцата и брат ѝ са имали нормални, естествено близки отношения, но това не било достатъчно, за да обуслови изплащането на застрахователно обезщетение на ищцата. Болката и страданието били породени от внезапната и неочаквана загуба, която изпитва всеки човек при загубата на близък родственик. Съдът не отчел близката родствена връзка и възможното заинтересованост на разпитаните свидетели при кредитиране на свидетелските показания. Неправилна била преценката за изключителна емоционална връзка. Уважителното обръщение помежду им не било предпоставка за изключителност в отношенията. Неправилна била преценката, че ищцата се грижела като майка за брат си, с оглед малката разлика във възрастта им и играта на майка и дете в детска възраст. Счита, че от заключението на съдебно-психологичната експертиза се установявало, че силната връзка между брата и сестрата е типична за този вид отношения. От свидетелските показания и от заключението на вещото лице не можело да се изведе извода за изключителност в близостта между ищцата и починалия по смисъла разяснен в тълкувателното решение на ВКС. Нямамо данни за възникнали конкретни житейски обстоятелства или ситуация, от които може да се направи извод за създадена се особено близка връзка с починалия и действително претърпени изключителни вреди от смъртта му. Внезапната смърт на Т.Т. била тежка морална загуба, но не удовлетворява възприятието на закона. Налице е обичайна привързаност между непреки родственици и неимуществените вреди от внезапната смърт не надхвърлят рамките на обичайните по смисъла на посоченото тълкувателно решение. Съдът следвало да вземе предвид и народопсихологията, бита и общоприетото разбиране за обичайни и изключителни отношения. Традиционно братята и сестрите са едни от най-близките членове на роднинския кръг. Поради това ѝ връзката на ищцата с брат ѝ, не можела да се определи като изключително силна в смисъла на тълкувателното решение. С оглед изложеното, въззивното застрахователно дружество моли въззивния съд да отмени обжалваното първоинстанционно решение и да отхвърли иска изцяло като неоснователен и недоказан. Претендира присъждане на направените по делото пред двете съдебни инстанции разноски.

С въззивната жалба не са направени доказателствени искания за въззивната фаза на производството.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба от насрещната страна.

В с.з. дружеството въззивник „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София, редовно призовано, не се представлява. По делото е постъпило писмено становище от процесуалният му представител по пълномощие юриск. П. Н., която поддържа подадената от застрахователя въззивна жалба и моли за уважаването ѝ по изложените в нея съображения. Счита, че не са налице предпоставките по ТР №1/21.06.2018г. на ВКС. Претендира присъждане на направените по делото разноски, в т.ч. и юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на пълномощника на насрещната страна.

В с.з. въззиваемата Н. К. П., редовно призована, не се явява и не се представлява. По делото е постъпило писмено становище от процесуалният ѝ представител по пълномощие адв. Д. Д., който оспорва въззивната жалба, като неоснователна. Излага съображения относно основателността на исковата претенция и наличието на предпоставките за присъждане на претендираното обезщетение за неимуществени вреди. Моли съда да потвърди първоинстанционното решение като правилно и законосъобразно. Претендира разноски.

Въззивният съд намира въззивната жалба за допустима, отговаряща на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същата е подадена в законовия срок, от процесуално легитимиран субект, имащ правен интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт първоинстанционен съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е *валидно*, а с оглед пълния обхват на обжалването – и *допустимо*.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките на въззивната жалба, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред районния съд доказателства, намира, че обжалваното решение е *законосъобразно и правилно*.

Този състав на въззивния съд счита, че формираната от първоинстанционния съд фактическа обстановка, така, както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, и с оглед разпоредбата на чл. 272 от ГПК, **ПРЕПРАЩА** своята към нея. Пред въззивната инстанция не са събрани допълнителни доказателства.

Искът, с който първоинстанционния съд е бил сезиран, е пряк иск, предявен като частичен, от роднина на пострадало лице срещу застраховател по договор за застраховка “Гражданска отговорност” за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на брата на ищцата, настъпила при ПТП на 11.05.2019г., виновно причинена от водача на застрахованото МПС, в размер на 4900лв. от 20000лв. целия иск, ведно със законната лихва за забава, считано от датата на застрахователната претенция до окончателното изплащане, с правно основание

чл.432, ал.1, вр. с чл.493 ал.1, т.1 от КЗ.

Първоинстанционният съд, въз основа на изложените в обстоятелствената част на исковата молба факти и обстоятелства, на които се основава ищцовата претенция, правилно е дефинирал параметрите на спора и е дал съответстващата на твърдените от ищеца накърнени права правна квалификация на предявения иск. Направил е доклад по делото, по който страните не са направили възражения. Осигурил им е пълна и равна възможност за защита в производството.

Съдът намира въззивната жалба за неоснователна.

Разпоредбата на чл. 432, ал.1 от КЗ регламентира право на увредения, спрямо който застрахованият е отговорен, да иска пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ обезщетение за причинените му вреди. Застрахователят по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" по смисъла на чл. 429, ал.1 и чл. 477 от КЗ отговаря за чужди виновни действия и по характер отговорността му е гаранционно – обезпечителна. Той има задължението да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него вреди на трети лица, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Отговорността на застрахователя по задължителната застраховка “Гражданска отговорност” е функционално обусловена от деликтната отговорност на застрахования – пряк причинител на увреждането.

В случая, ищцата в първоинстанционното производство е сестра на увреденото, по смисъла на чл.478 от КЗ, лице – Т.К.Т., починал в резултат на застрахованото събитие – настъпилото на 11.05.2019г. ПТП.

По смисъла на ТР № 1 от 21.06.2018 г. по тълк. д. №1/2016г. по описа на ОСНГТК на ВКС кръга от лица, които имат право да претендират обезщетение за претърпени неимуществени вреди от смъртта на близък включва лицата, посочени в Постановление №4 от 25.05.1961г. и Постановление №5 от 24.11.1969г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

Процесуална предпоставка за надлежното упражняване правото на иск е увреденият да е сезирал с искане за плащане на застрахователно обезщетение застрахователя по реда на чл.380 от КЗ. Това е абсолютна положителна процесуална предпоставка за упражняване на правото на иск пред съда, предвидена в специален закон и свързана с изтичането на определен срок - чл. 498, ал.3 от КЗ. Срокът е тримесечен, регламентиран в чл. 496, ал.1 от КЗ и с изтичането му преди или по време на процеса е обусловена допустимостта на претенцията.

По делото не се спори, а и от доказателствата се установява, че ищцата Н. К. П. е отправила писмена претенция към въззивника - застраховател на 04.08.2022г. С уведомително писмо от 12.09.2022г. застрахователят „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София е отказал на Н. П. изплащане на обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от смъртта на Т.К.Т..

Поради това, исковата претенция безспорно е допустима.

По делото е установено /по този въпрос спор между страните не е имало/, че към деня на настъпване на застрахователното събитие – ПТП на 11.05.2019г., е била налице сключена застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите на лекия автомобил м. “Дайхатсу Фероза”, с *** в ответното дружество „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, гр. София.

Тъй като отговорността на застрахователя е функционално обусловена от деликтната отговорност на застрахования, то следва да се установят елементите на сложния фактически състав на непозволеното увреждане - деяние /действие или бездействие/, противоправност на деянието, вреда, причинна връзка между деянието и причинената вреда и вина.

Безспорно по делото е установено извършването на деянието и противоправността му /задължителната за съда сила на Присъда №10/18.07.2022г. по НОХД №109/2022г. на ЯОС/ – причинено от водача на застрахования автомобил м. “Дайхатсу Фероза”, с *** - Г.Д.Г., на 11.05.2019г. в с. К., обл. Я., на ул. **, в района на южния край на селското гробище, пътно-транспортно произшествие, като водача на автомобила нарушил правилата за движение по пътищата, регламентирани в чл.25, ал.1, чл.25, ал.2, изр.1 и чл.37, ал.2 от ЗДвП и по непредпазливост причинил смъртта на Т.К.Т. от гр. Сливен.

От посочената присъда по НОХД №109/2022г. на ЯОС, ползваща се с задължителна доказателствена сила /чл.300 от ГПК/ се установява вината на водача на застрахования автомобил и причинната връзка между деянието и вредоносния резултат – настъпилата смърт на Т.К.Т..

Следващият основен елемент на непозволеното увреждане е вредата. Без наличие на такава не може да се говори за непозволено увреждане. Вредата се схваща като промяна чрез смущение, накърняване и унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние. От събраните по делото доказателства се установява по безспорен начин, че в резултат на деянието, извършено от застрахования Г.Д.Г. - причинено пътно-транспортно произшествие на 11.05.2019г. е настъпила смъртта на Т.К.Т. – брат на ищцата Н. К. П..

От събраните по делото обстоятелства е установена по безспорен начин

родствената връзка между ищцата и починалия, вследствие застрахователното събитие Т.К.Т. – ищцата е негова сестра.

Както бе посочено по-горе, съгласно ТР№ 1/21.06.2018 г. по тълк. д. № 1 по описа на ОСНГТК на ВКС освен лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд, по изключение и всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. Наличието на особено близка житейска връзка, даваща основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от смърт, следва да се преценява от съда във всеки отделен случай въз основа на фактите и доказателствата по делото. Обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания. Връзка с посоченото съдържание предполага оправдани очаквания за взаимна грижа и помощ, за емоционална подкрепа и доверие, и нейното отсъствие изключва проявлението на неимуществени вреди, подлежащи на обезщетяване съобразно принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД.

Възраженията на застрахователя, наведени с въззивната жалба, са основно в тази насока – неустановяване на изискуемата достатъчно дълбока и трайна емоционална връзка между ищцата и починалия ѝ брат, обуславяща визираното в тълкувателното решение изключение за обезщетяване на неимуществени вреди. Съдът намира тези оплаквания за неоснователни.

Въззивният състав споделя напълно извода на районния съд, че от събраните по делото гласни доказателства е установена дълбока емоционална връзка между ищцата и починалия, в резултат на застрахователното събитие, неин брат.

В конкретния случай се установи действително наличието на много силна емоционална връзка, обич и привързаност между брат и сестра. От детските си години са били неразделни, като ищцата се грижела за брат си и като сестра, и като майка, въпреки малката разлика във възрастта им. Ищцата чувствала брат си като свое дете. Съдът не приема възражението на въззивника, че се касае до детска игра на майка и деца, което не се подкрепя от събраните по делото доказателства. Напротив, грижите на ищцата за брат ѝ били напълно реални, замествали майчината грижа, докато родителите им били на работа. Двата от ранна детска възраст били неразделни, изградили се отношения на силна привързаност един към друг. Тази връзка се запазила и доразвила с годините и израстването им, вместо да се отслаби. По времето, когато

ищцата учила в гр. Варна, брат ѝ постоянно ходел при нея. Когато пък братът бил в казармата, ищцата ходела редовно на посещения. Връзката между тях била много силна, като те си споделяли неща, за които даже и спътниците им в живота не знаели /свид. П./. През целият им живот братът и сестрата живеели в една къща, като деца в едно домакинство, след това, като големи със своите семейства – първо в къщата на родителите им, а след това в съседна къща на два отделни етажа. Връзката между тях не била прекъсвана. Напротив, постоянно се виждали и чували по телефона, търсили се да си говорят, почти всяка вечер се виждали и двете семейства се събирали. Заедно празнували рождени дни и празници. Помагали си взаимно с грижите за децата.

С оглед тези обстоятелства, съдът споделя извода на първоинстанционния съд, че отношенията между братът и сестрата били по-силни от обичайните за родствената връзка, като отношенията между тях били трайни, задълбочени и пълноценни. Поради това съдът не споделя възраженията на застрахователя за липса на изискуемата правна значимост в така установените отношения между брат и сестра.

Установено е че смъртта на братът се отразила силно емоционално на ищцата, която понесла много тежко загубата му, след погребението се сринала, изживяла голям стрес, който още не можела да преодолее, плачела постоянно. Отслабнала значително, носела траур 7-8 месеца, ходела всеки ден на гробищата. Дълга време не можела да осъзнае какво се е случило, не искала да го приеме. Около година приемала постоянно успокоителни лекарства, предписани от психиатър. Ходила на терапия с психолог. Ходенията на гробищата се разрешили, като към момента ходила един път седмично. Видно от заключението на съдебно-психологическата експертиза, и към момента се отчитат изразени нива на скръб и болка, което влияе на поведението и нормалното ѝ функциониране. Н. П. не е преодоляла напълно последиците, свързани с внезапната загуба.

Липсата на любим човек, с който връзката е много силна, който е бил опора в живота на ищцата, връзка, установена от детството, продължила, развила се и укрепнала с годините е травмираща, причиняваща емоционални страдания, надхвърлящи нормално присъщите за съответната родствена връзка и безспорно обуславящи приложението на изключението, визирано в посоченото тълкувателно решение.

Предвид изложеното, съдът намира, че в производството е установено, че ищцата и починалият ѝ брат са имали особена, трайна и дълбока емоционална връзка, като ищцата е претърпяла от смъртта му продължителни по характер и интензитет болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

С оглед изложеното, съдът е мотивиран и приема, че са налице всички предвидени в закона елементи на фактическия състав на непозволеното увреждане. В случая увреденото лице – ищцата в първоинстанционното производство е насочила

претенциите си за обезвреда пряко срещу застрахователя. Застрахователят отговаря в обема, в който отговаря и причинителят на вредата. Той следва да покрие отговорността на застрахования за причинените от него имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от непозволеното увреждане /чл.223, ал.1 и ал.2 от КЗ /отм./, в случая – неимуществени вреди.

Обезщетението за неимуществените вреди се определя от съда по справедливост, съгласно разпоредбата на чл.52 от ЗЗД. Във всеки отделен случай размерът му следва да се определя съобразно претърпените увреждания, като целта на законовата разпоредба е да се репарират в относително пълен обем претърпените болки, страдания и неудобства, които с оглед характера си, са трудно оценими.

При определ.е на дължимото обезщетение в случая, съдът взе предвид посочените по-горе обстоятелства, свързани с претърпените морални болки и страдания, вследствие смъртта на Т.Т., с оглед особено силната емоционална връзка на обич и привързаност между него и сестра му – ищцата Н. П. и продължителността на същите. Съобразявайки всички тези обстоятелства, оказващи влияние при определ.е на дължимото обезщетение, съдът намира, че справедливия паричен еквивалент на причинените неимуществени вреди, възлиза на сумата от 20000лв.

Ответното застрахователно дружество с отговора на исковата молба е направило възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на починалия Т.Т.. Съдът намира това възражение за основателно и доказано и споделя правните изводи на СлРС в тази насока, в т.ч. и приетия от него процент на съпричиняване – 50%, поради което няма да излага подробни мотиви в тази насока. Безспорно е установено, че починалият Т.К.Т. е управлявал своя мотоциклет със скорост около 107 км/ч. при разрешена такава – 50км./ч. и в случай, че бе спазил ограничението за скорост и бе предприел спиране към момента на пресичане на разделителната линия, не би настъпило процесното ПТП. Следва да се посочи само, че съдът не намира основание за определ.е на по-висок размер съпричиняване, а и такъв в действителност не се и твърди във въззивната жалба. Възращения в тази насока, въззивникът не е изложил.

С оглед приетото съпричиняване по смисъла на чл.51, ал.2 от ЗЗД и определения процент на същото – 50%, то дължимото обезщетение за причинените на ищеца вреди, определено от съда на 20000лв. следва да се намали с 50%, т.е. до размера от 10000лв.

В случая е предявен частичен иск с размер от 4900лв., който е основателен и доказан в своя предявен размер. Частичния иск следва да се уважи изцяло.

Съгласно разпоредбата на чл.429, ал.2, т.2 от КЗ, вр. с чл.493, ал., т.5 от КЗ, в застрахователното обезщетение, дължимо от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, се включват и лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на ал.3. Съгласно ал.3 на чл.429 от КЗ началната дата на дължимата лихва за забава е най-ранната от

датите: датата на уведомяване от застрахования за настъпване на застрахователното събитие или датата на уведомяване или на предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице. В случая, е безспорно, че датата на предявяване на претенцията за заплащане на обезщетение, е 04.08.2022г. и от тази дата, по смисъла на посочената императивна законова разпоредба следва да се присъди обезщетението за забава в размер на законната лихва върху определената главница.

Като е достигнал до същите правни изводи, първоинстанционният съд е постановил правилно и законосъобразно решение, което следва да се потвърди.

С оглед изхода на процеса, на основание чл.78, ал.1 от ГПК, районният съд правилно е присъдил на ищцата разноските, направени пред първата инстанция.

Правилно, на основание чл.78, ал.6 от ГПК, съдът е осъдил ответният застраховател да заплати в полза на съдебната власт държавна такса и разноски за вещо лице.

С оглед неоснователността на въззивната жалба, въззивното дружество следва да понесе своите разноски, така, както ги е направило и да заплати на въззиваемата страна, сторените от нея разноски за заплатен адвокатски хонорар. В тази насока е направено своевременно от пълномощника на въззивното дружество възражение за прекомерност, което съдът намира за неоснователно, с оглед цената на иска, фактическата и правна сложност на спора и разпоредбата на чл.2, ал.7 от НМРАВ. Уговореният и заплатен размер на адвокатското възнаграждение е 1500лв. и е под минималният размер, определен по реда на чл.7, ал.2, т.3, вр. с чл.2, ал.7 от Наредба №1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /2200лв./. Поради това съдът ще присъди на въззиваемата страна в пълен размер сторените от нея разноски за заплатено адвокатско възнаграждение.

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло първоинстанционно Решение №879 от 23.11.2023г., постановено по гр.д. №1280/2023г. по описа на Сливенски районен съд.

ОСЪЖДА „ДЗИ – ОЗ“ ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: *** **да заплати** на Н. К. П. с ЕГН *****, от гр. *** **сумата от 1500лв.**, представляваща направени пред въззивната инстанция разноски.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____